

Sproglig opmærksomhed i begynderdidaktikken - en flersproget tilgang til formfokusering i tyskundervisningen

Abstract

Dette speciale undersøger, hvordan der i den tidlige tyskundervisning kan integreres en flersprogethedsdidaktik gennem en formfokuseret sproglig opmærksomhed (eng. *Language Awareness*). Specialet besvarer således spørgsmålet om, hvordan en singular og en pluralistisk tilgang til sprog kan kombineres for at udvikle elevernes sproglige opmærksomhed. Undersøgelsens overordnede teoretiske ramme er begynderdidaktik, og inden for denne ramme søger specialet at lave en teoretisk syntese mellem den integrerede grammatikundervisning og flersprogethedsdidaktikken forankret i Danièle Moores niveauopdeling af den sproglige opmærksomhed. Den teoretiske kombination af disse forskningsfelter leder til en operationalisering af den sproglige opmærksomhed, som udgør grundlaget for analysen.

Det empiriske grundlag for analysen er et eksemplarisk undervisningsmateriale, der er udviklet i udviklings- og forskningsprojektet ”Tidligere sprogstart – ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed”. Gennem en kvalitativ indholdsanalyse kvalificeres undervisningsmaterialet systematisk og materialets udviklingspotentiale fremhæves. Med henblik på at inddrage elevstemmer indsamles der via kvalitative fokusgruppeinterviews endvidere data, som afdækker elevernes færdigheder, viden og holdninger i tilknytning til den sproglige opmærksomhed.

Specialet viser, at sproglig opmærksomhed gennem en kobling af en singular og en pluralistisk tilgang besidder et potentiale til at udvikle elevernes kommunikative fremmedsprogskompetence samt deres metasproglige bevidsthed og sproglige anerkendelse. Implementeringen af den kognitivt tunge sproglige opmærksomhed hænger dog sammen med både indre og ydre faktorer: i den tidlige tyskundervisning må også andre metodiske og i højere grad intuitive tilgange til læring være repræsenteret, rammebetingelserne må åbne op for og tilbyde fremmedsprogsundervisningen et flersproget læringsrum og lærernes sproglige og didaktiske kompetencer må (videre)udvikles.

Afsluttende lægger specialet op til et tværfagligt samarbejde mellem sprogfagene som et muligt fokuspunkt for kommende uddannelsesforskning, da et sådant samarbejde vil bidrage til en styrket implementering af den sproglige opmærksomhed samt af flersprogethedsdidaktikken.